

Organitza

Associació
D'AMICS DE LA COSTERA

Disseny: Ximo Cortés i Vicent Torro • Imprimeix: Gràfiques TORMO, s.l. - Xàtiva

XIV Edició DELS CICLES MUSICALS

L'ORGUE IBÈRIC
ESTEBAN ELIZONDO

Dissabte 5 novembre de 2005
18.00 hores

ESGLÉSIA DE L'ASSUMPCIÓ
MONTESA

I PART

ANTONIO DE CABEZÓN
(1510-1566)
Diferencias sobre la Gallarda Milanesa.

F. CORREA DE ARAUJO
(1584-1654)
*Quinto Tiento de medio registro
de tiple de 7º tono*

ANDRÉS DE SOLA
(1634-1696)?
Tiento de Llano de 4º tono

ANÒNIM
(s. XVIII)
Quatro piezas de Clarines

II PART

J. B. CABANILLES
(1644-1712)
Corrente italiana

DOMENICO ZIPOLI
(1688-1726)
All'Offertorio
Pastorale
Canzona

NICOLÒ MORETTI
(1761-1821)
Sonata VIII Ad uso Sinfonia

ANÓNIMO
(S. XVIII)
Batalla Famossa

Esteban Elizondo, orgue

Antecedents històrics de l'orgue de Montesa

La primera notícia sobre un orgue a l'església de Montesa es remunta a l'any 1539, quan els jurats de la vila van encarregar als orgueners navarresos Pedro i Juan de Orna la construcció d'un orgue per a la parròquia.

Aquell instrument estigué funcionant fins a l'última dècada del segle. Tanmateix, en la visita pastoral realitzada el 1592, el visitador ordenà als jurats de Montesa la construcció d'un nou orgue, ateses les necessitats litúrgiques. Així, quatre anys després encarregaren l'orguener Agustí Comalada la construcció d'un nou orgue. L'instrument va col·locar-se a l'antiga església de Montesa, damunt de la capella de la Puríssima Concepció, on va quedar fins l'enderrocament d'aquell temple, a finals del segle XVII.

La nova església, construïda entre els anys 1693-1702, no comptaria amb orgue fins ben entrat el segle. Potser el deute contret per la vila en les obres del nou temple, amb l'afegit de la guerra de Successió, va fer que la fabricació de l'orgue es dilatara en el temps. L'11 de novembre de 1743, Martín de Usaralde i Letegui, orguener d'origen navarrés aveïnat a València, signà al castell de Montesa una escriptura per la qual es comprometia a fer un orgue per a l'església parroquial de dita vila. El nou instrument s'acabà per a la festa de la Mare de Déu de l'Assumpció del 1744.

El que no pogué destruir el terratrèmol de 1748 ho destruï aquell altre *terratrèmol* que enfrontà germans contra germans l'any 1936. Afortunadament, una de les peces clau de l'instrument, *el secret*, no patí danys irreversibles, com tampoc la caixa barroca que ornamenta l'orgue.

Amb els elements que se salvaren de la desfeta de la guerra, ensems amb el contracte original de l'orgue que vam tindre la sort de trobar en un protocol notarial conservat a l'Arxiu del Regne de València es podia fer una restauració-reconstrucció prou fidel de l'orgue construït el 1744 per Martín Usaralde.

Així, gràcies a les subvencions aportades per l'Excel·lentíssima Diputació Provincial de València, en 2001 vam iniciar la restauració de l'orgue de l'església de Montesa, a càrrec de l'empresa d'orgueneria Berenguer & Díaz, mentre que la caixa fou restaurada per un equip d'especialistes en restauració de béns mobles de la Universitat Politècnica de València.

Josep Cerdà

Esteban Elizondo

Naix a Sant Sebastià el 1945. En finalitzar els estudis de piano i orgue obté el primer premi en ambdós instruments. Posteriorment es traslladà a l'Escola Superior de Música de Viena, on amplià durant tres anys els estudis d'orgue amb el mestre Anton Heiller. Més tard realitzà diversos cursos d'especialització a Haarlem (Holanda), Palma de Mallorca, Torredembarra, etc.

Ingresa com a professor al Conservatori Superior de Música de Sant Sebastià en 1971. A partir d'aquesta data realitza una intensa labor, tant en el terreny pedagògic com artístic, actuant com a organista a la major part dels països europeus, als Estats Units, Canadà i Japó. Ha col·laborat, així mateix, com a solista amb diverses orquestres, interpretant els concerts per a orgue de F. Poulenc, G.F. Händel, F.X. Brixi, F.J. Haydn, D. Cimarosa, etc.

Esteban Elizondo, d'altra banda, és el creador i coordinador del Curs Internacional de Música Romàntica per a Orgue que se celebra tots els anys a Sant Sebastià, al qual acudeixen organistes de tot el món. Actua també com a assessor en la restauració d'orgues de diversos estils. En els últims anys ha enregistrat dotze discs compactes, per tal de donar a conèixer, especialment, autors espanyols dels segles XVI al XVIII i la música de final del segle XIX i començament del XX, que roman, en gran part, en oblit. Recentment ha enregistrat, per primera vegada, la integral per a orgue de Jesús Guridi amb la firma Aeolus d'Alemanya.

La seua tesi doctoral L'Orgueneria Romàntica al País Basc i Navarra ha despertat gran interès a diversos països europeus.

